

EYLÜL AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 EKİM 2012

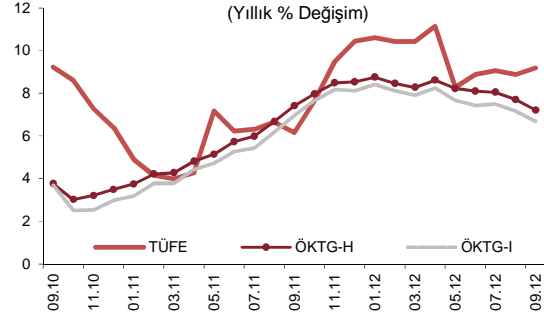
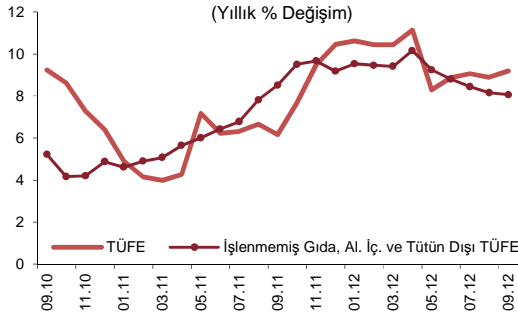
ÖZET...

Eylül ayında tüketici fiyatları yüzde 1,03 oranında artmış ve yıllık enflasyon yüzde 9,19'a yükselmiştir. Bu yükselişte enerji ve işlenmemiş gıda fiyatları belirleyici olurken temel enflasyon göstergeleri olumlu seyrini korumuştur. Yönetilen/yönlendirilen fiyatlardaki artışlara rağmen, yılın son çeyreğinde enflasyonda belirgin bir düşüş olacağı tahmin edilmektedir.

...DEĞERLENDİRMELER...

Eylül ayında tüketici fiyatları yüzde 1,03 oranında artmış, yıllık enflasyon yüzde 9,19'a yükselmiştir. Bu dönemde enerji, işlenmemiş gıda, alkollü içecekler ve tütün ürünleri ile altını dışlayan ÖKTG-H endeksinin yıllık artış oranı yüzde 7,21'e, bu endeksten işlenmiş gıda ürünleri çıkarılarak elde edilen ÖKTG-I göstergesinin yıllık artış oranı ise yüzde 6,68'e gerilemiştir.

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde; gıda ve enerji grubunun katkıları bir önceki aya kıyasla (0,31 ve 0,28 puan) artarak sırasıyla 2,72 ve 1,89 puan olmuş, böylelikle Eylül ayı itibarıyla yıllık tüketici enflasyonunun yarısı gıda ve enerji fiyat gelişmelerinden kaynaklanmıştır. Bu dönemde hizmet ile alkol-tütün ve altın gruplarının katkıları (sırasıyla 1,93 ve 1,01) belirgin bir değişim göstermezken temel mal grubunun katkısı 0,27 puan azalışla 1,65 puana gerilemiştir.

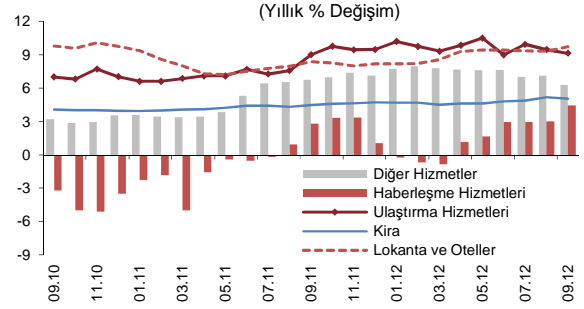
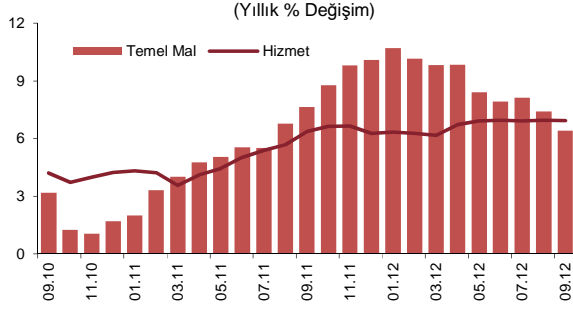


Son dönemde, bütçe gerçekleştirmelerine bağlı olarak ek mali önlem kararları alınmıştır. Bu kararlar çerçevesinde akaryakıt, otomobil ve alkollü içeceklerden alınan ÖTV miktarları artırılmıştır. Ayrıca, 1 Ekim'den itibaren doğalgaz ile elektrik fiyatları yükseltilmiştir. ÖTV ayarlamalarının, tamamen tüketici fiyatlarına yansıtacağı varsayımı altında, yıllık tüketici enflasyonuna etkisinin 0,66 puan civarında olacağı hesaplanmaktadır. Doğalgaz ve elektrik tarifelerindeki artışın ise enflasyona yaklaşık 0,5 puan katkı yapacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla, son dönemde alınan kararların enflasyona doğrudan etkisinin en fazla 1,16 puan olacağı hesaplanmaktadır. Bu yansımının büyük bir kısmının (yaklaşık 1 puan) Ekim ayında gözleneceği vurgulanmalıdır.

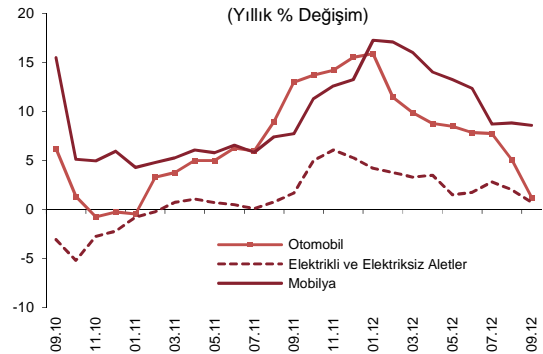
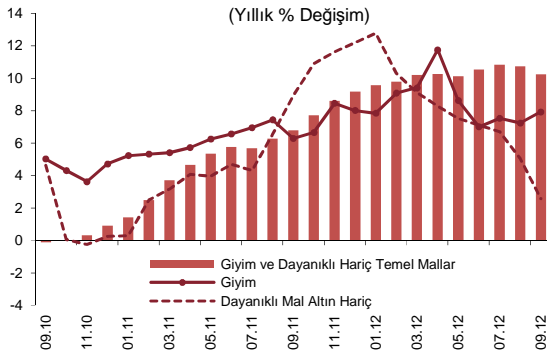
Hizmet fiyatları Eylül ayında yüzde 0,87 oranında artarken, grup yıllık enflasyonu yüzde 6,93 oranıyla son dönemdeki yatay seviyesini korumuştur. Bu dönemde grup fiyatlarındaki artışta lokanta-otel ile haberleşme hizmetleri fiyatlarında gözlenen yükselişler belirleyici olmuştur. Diğer taraftan son beş aylık dönemdeki yükselişin ardından kira yıllık enflasyonu Eylül ayında azalış kaydetmiştir. Ayrıca 29 Ağustos 2012 tarihli resmi gazetede yer alan Bakanlar Kurulu Kararı ile kamu üniversite harçlarında yapılan düzenleme çerçevesinde endekste kapsanan üniversite harcı kaleminde belirgin bir azalış gözlenmiş ve eğitim hizmetleri yıllık enflasyonu Eylül ayında 3,16 puan azalarak yüzde 4,66 seviyesine gerilemiştir. Sonuç olarak, bu dönemde hizmet fiyatlarına ilişkin yayılım endeksinde sınırlı bir artış gözlenmiş, ancak eğitim hizmetleri fiyat gelişmelerine bağlı olarak mevsimsellikten arındırılmış fiyatların ana eğilimindeki ılımlı seyir korunmuştur.

EYLÜL AYI FİYAT GELİŞMELERİ

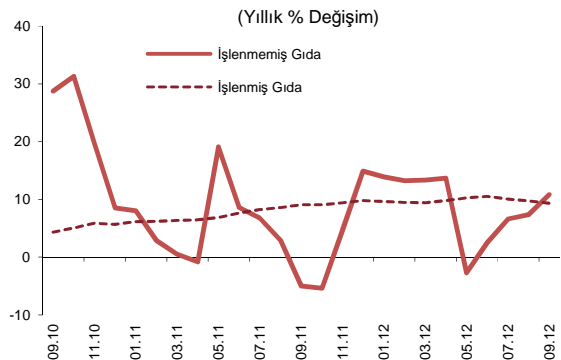
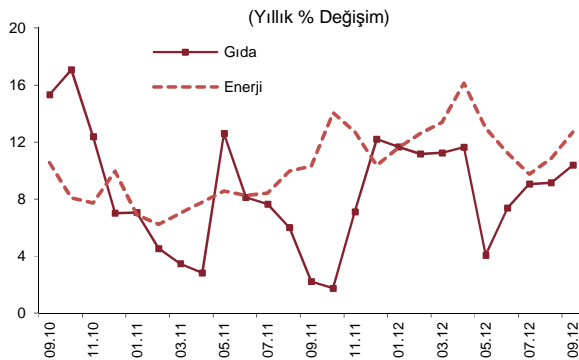
4 EKİM 2012



Temel mallar grubu yıllık enflasyonu 1 puanlık azalışla yüzde 6,41 olmuştur. Eylül ayında yıllık enflasyon, bu grubu oluşturan ana sektörlerden giyim grubunda yükselirken diğer sektörlerde gerilemiştir. Dayanıklı tüketim malları fiyatları özellikle otomobil ve beyaz eşya fiyatlarında gözlenen düşüşe bağlı olarak aylık bazda yüzde 0,4 oranında gerilemiştir. Eylül ayı itibarıyla ÖTV artışının otomobil fiyatları üzerinde bir etkisi gözlenmemiştir. Sonuç olarak yılın ilk dokuz ayındaki birikimli dayanıklı tüketim malları fiyat artışı yüzde 0,66 ile ılımlı seyretmiştir.



Enerji fiyatları Eylül ayında yüzde 2,43 oranında artmış ve yıllık değişim oranı yüzde 12,71'e yükselmiştir. Bu gelişmede, uluslararası petrol fiyatlarındaki yüksek seyre bağlı olarak önemli oranda yükselen yurt içi akaryakıt ve tüp gaz fiyatları etkili olmuştur. Bunun yanında, maktu ÖTV miktarının artırılması da akaryakıt fiyatlarındaki artışta önemli rol oynamıştır. Ancak vergi düzenlemesi 22 Eylül'de yürürlüğe girdiğinden söz konusu etkinin büyük bir kısmı Ekim ayına yansımacaktır. Akaryakıttaki vergi düzenlemesine ek olarak, doğalgaz ve elektrik tarifelerinde kaydedilen artışlar sonucu enerji fiyatları Ekim ayında önemli bir oranda yükselecektir.



EYLÜL AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 EKİM 2012

Gıda ve alkolsüz içecekler grubunda yıllık enflasyon 1,25 puan artışla yüzde 10,39'a yükselmiştir. Bu gelişmede taze meyve sebze fiyatlarındaki gelişmeler sonucu işlenmemiş gıda fiyatlarında kaydedilen artışlar etkili olmuştur. Yılın ilk yarısında mevsimsel etkilerden arındırılmış işlenmemiş gıda fiyatlarındaki azalış eğilimi Temmuz ayı ile birlikte tersine dönmüş; Eylül ayında fiyatlar, hızı son iki aya kıyasla yavaşlamakla birlikte, artış eğilimini sürdürmüştür. Böylelikle işlenmemiş gıda fiyatları yıllık artış oranı yüzde 10,85'e yükselmiştir.

Eylül ayında işlenmiş gıda grubu fiyatlarının aylık artış oranı son aylara kıyasla yükselerek yüzde 0,92 olmuştur. Bu gelişmede gerek ekmek-tahıl gerekse ekmek-tahıl dışı işlenmiş gıda fiyatlarındaki hızlanmanın etkisi hissedilmiştir. Bu dönemde ekmek fiyat artışları devam ederken, yurt içi buğday fiyatlarındaki yukarı yönlü seyre bağlı olarak makarna (yüzde 3,77), un ve diğer tahıl ürünlerinde (yüzde 2,38) de artışlar kaydedilmiştir. Özellikle ekmek fiyatlarında ilk dokuz aylık dönemdeki birikimli artış yüzde 11,5 olmuştur. Bu dönemde peynir ve diğer süt ürünleri ile şeker fiyatları yükselirken, katı-sıvı yağ fiyatlarındaki ılımlı düşüş eğilimi devam etmiştir. Neticede, söz konusu gelişmelere karşın işlenmiş gıda grubu yıllık enflasyonu yüksek bazın etkisiyle bu dönemde yüzde 9,32'ye gerilemiştir.

	Aylık Yüzde Değişim		Yıllık Yüzde Değişim	
	Eylül 2012	Eylül 2011	Eylül 2012	Eylül 2011
TÜFE	1,03	0,75	9,19	6,15
1. Mallar	1,09	0,70	9,96	6,07
Enerji	2,43	0,73	12,71	10,30
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	2,14	0,99	10,39	2,23
İşlenmemiş Gıda	3,87	0,60	10,85	-4,99
Taze Meyve-Sebze	6,69	-3,91	24,59	-20,34
Diğer İşlenmemiş Gıda	2,19	3,15	3,36	5,72
İşlenmiş Gıda	0,92	1,32	9,32	9,07
Ekmek ve Tahıllar	1,08	0,66	10,34	8,95
Diğer İşlenmiş Gıda	0,82	1,68	8,61	9,15
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	-0,36	0,46	8,27	7,54
Temel Mallar	-0,68	0,26	6,41	7,64
Dayanıkları Mallar	0,02	2,49	1,95	12,98
Dayanıkları Mallar (Altın Hariç)	-0,40	2,02	2,58	8,93
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,29	0,11	18,88	-0,29
Altın	8,25	7,28	-4,12	71,27
2. Hizmetler	0,87	0,88	6,93	6,36
Kira	0,48	0,60	5,05	4,47
Lokanta ve Oteller	1,48	1,10	9,74	8,36
Ulaştırma Hizmetleri	1,36	1,67	9,14	9,00
Haberleşme Hizmetleri	1,38	0,00	4,45	2,81
Diğer Hizmetler*	0,16	0,96	6,29	6,75
3. Temel Göstergeler				
İşlenmemiş Gıda, Al. İç. ve Tütün Dışı TÜFE	0,72	0,82	8,06	8,51
ÖKTG-H	0,28	0,75	7,21	7,42
ÖKTG-I	0,12	0,58	6,68	6,96

Kaynak: TÜİK, TCMB.

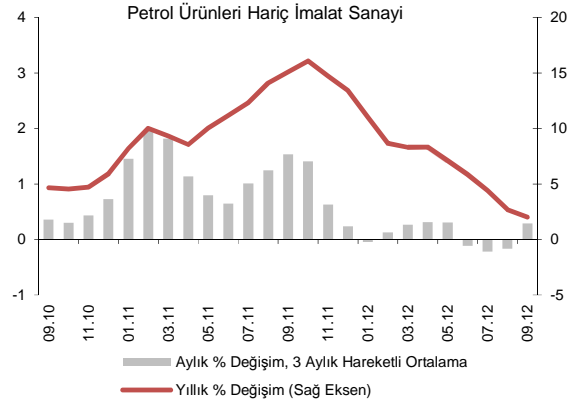
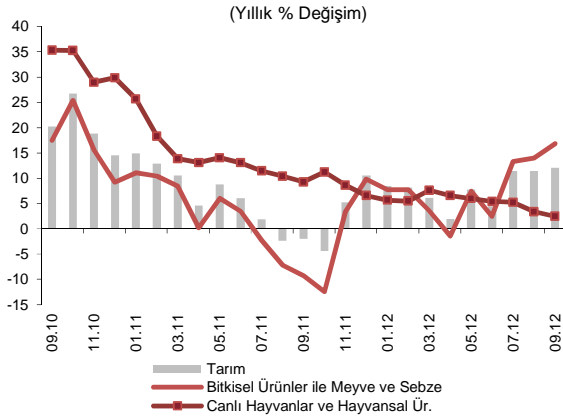
*Diğer hizmetler: Kira, lokanta ve oteller, ulaştırma ile haberleşme hizmetleri dışında kalan hizmet endeksi.

EYLÜL AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 EKİM 2012

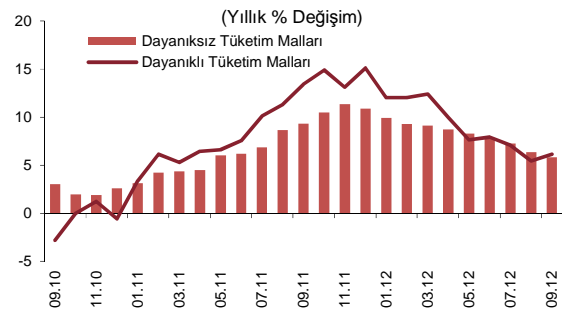
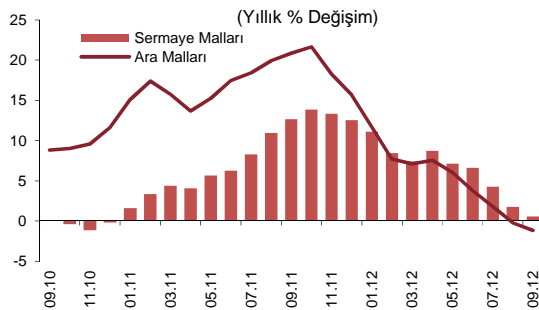
...ÜFE...

Eylül ayında üretici fiyatları yüzde 1,03 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,53 puan azalarak yüzde 4,03 seviyesine gerilemiştir. Bu dönemde tarım grubunun hem mevsimsellikten arındırılmış fiyatları hem de yıllık enflasyonu yükselmiştir. Yurt içi buğday fiyatlarının yükseliş eğilimini korumasıyla son dört aylık dönemdeki birikimli fiyat artışı yüzde 10,1'e ulaşmıştır. Eylül ayında ayçiçeği fiyatlarında oldukça yüksek oranlı artış gözlenirken pamuk fiyatları da bu dönemde yükselmiştir. Öte yandan, canlı hayvan fiyatları gerilemeye süt fiyatları ise artmaya devam etmiştir.



Eylül ayında döviz kuru gelişmeleri ve yükseliş eğilimini koruyan emtia fiyatlarının etkisiyle imalat sanayi fiyatları yükselmiştir. Ancak son dört aydır kesintisiz azalan ana metal fiyatları Eylül ayında da gerilemeye devam ederek imalat sanayi fiyatlarındaki yükselişi sınırlamaya devam etmiştir. Bu dönemde, petrol hariç imalat sanayi ile petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının aylık artış oranları yükselirken (sırasıyla 0,86 ve 0,98) yıllık artış oranları yüksek bazın etkisiyle gerilemiştir.

MIGS sınıflamasına göre incelendiğinde, imalat sanayi fiyatlarındaki yükselişin alt gruplar geneline yayıldığı gözlenmiştir. Eylül ayında ara malları fiyatlarındaki artışa en büyük katkıyı ana kimyasal maddeler ile plastik madde grupları yapmıştır. Sermaye malları fiyatları ise temelde özel amaçlı makineler ile elektrikli motor ve jeneratör fiyatlarındaki yükselişin etkisiyle artmıştır. Bu dönemde, dayanıklı tüketim malları fiyatları özellikle mücevherat fiyatlarında gözlenen artışa paralel olarak ivmelenirken, dayanıksız tüketim malları aylık enflasyonu gıda ve tekstil ürünleri üretici fiyatlarındaki artışlara bağlı olarak hızlanmıştır. Sonuç olarak, ilk dokuz aydaki birikimli artışı yüzde 1,45 ile tarihsel ortalamalarının altında seyreden imalat sanayi fiyatları Eylül ayında bir miktar hızlansa da bu dönem boyunca tüketici fiyatları üzerindeki maliyet baskılarının ılımlı seyrettiğine işaret etmiştir.



EYLÜL AYI FİYAT GELİŞMELERİ

4 EKİM 2012

..TABLOLAR

Eylül Ayı TÜFE ve Alt Kalemler (Yüzde Değişim)					
	Ağırlık	2012		2011	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	1,03	9,19	0,75	6,15
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	26,22	2,14	10,39	0,99	2,23
Alkollü İçecekler ve Tütün	5,21	0,29	18,88	0,11	-0,29
Giyim ve Ayakkabı	6,87	-2,62	7,92	-3,24	6,29
Konut	16,44	0,82	12,05	0,63	5,27
Ev Eşyası	7,45	0,24	8,15	0,92	8,61
Sağlık	2,29	0,05	1,83	0,03	0,35
Ulaştırma	16,73	1,65	4,96	1,92	14,10
Haberleşme	4,60	1,54	5,05	0,18	2,98
Eğlence ve Kültür	2,98	0,09	4,64	0,43	2,74
Eğitim	2,18	-1,19	4,66	1,79	6,24
Lokanta ve Oteller	5,63	1,48	9,74	1,10	8,36
Çeşitli Mal ve Hizmetler	3,40	2,26	8,80	2,78	20,19

Kaynak: TÜİK.

Eylül Ayı ÜFE ve Alt Kalemler (Yüzde Değişim)					
	Ağırlık	2012		2011	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
ÜFE	100	1,03	4,03	1,55	12,15
Tarım	17,21	1,40	12,09	0,80	-2,00
Bitkisel, Meyve ve Sebze Ürünleri	11,76	3,75	16,84	1,20	-9,24
Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünler	4,73	0,68	2,47	1,57	9,28
Sanayi	82,79	0,95	2,55	1,69	15,23
Madencilik	3,09	1,52	8,45	1,42	17,46
İmalat	70,83	0,94	2,18	1,57	17,03
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	68,22	0,86	2,00	1,55	15,11
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	62,07	0,98	3,43	1,49	12,94
Elektrik, Gaz ve Su	8,87	0,92	4,06	2,90	-0,11

Kaynak: TÜİK, TCMB.

MİGS Sınıflamasına Göre ÜFE Gelişmeleri (Aylık Yüzde Değişim)														
	Eyl.11	Eki.11	Kas.11	Ara.11	Oca.12	Şub.12	Mar.12	Nis.12	May.12	Haz.12	Tem.12	Ağu.12	Eyl.12	Yıllık
Ara Malları	1,62	0,40	-1,63	0,50	-0,16	-1,01	1,04	0,45	-0,02	-0,80	-0,58	0,02	0,64	-1,17
Sermaye Malları	1,59	0,59	-0,55	0,09	0,38	-0,36	0,57	0,21	-0,55	0,17	-0,22	-0,15	0,39	0,57
Dayanımlı Tüketim Malları	2,04	2,53	-0,36	0,35	0,85	1,70	-0,19	-1,55	-1,21	1,32	-0,08	0,02	2,71	6,15
Dayanısız Tüketim Malları	1,36	1,25	0,91	0,28	-0,27	1,06	0,64	0,26	0,56	-0,78	0,40	0,54	0,87	5,85
Enerji	2,33	2,61	1,20	1,66	1,85	-3,17	0,44	0,59	-0,82	-0,52	-1,98	2,06	1,50	5,38

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.